

*Ob Novem letu 1975,
čestitajo vsem
zaposlenim, njihovim
družinam in svojcem:*

- uredniški odbor »STIK«
- samoupravni organi Elme
- izvršni odbor sindikalne organizacije
- sekretariat ZK
- mladinski odbor
- strokovne službe in
- direktor podjetja



Ob prehodu v Novo leto

Ko zaključujemo staro leto 1974 in se oziramo nazaj na prehojeno pot, ugotavljamo, da bomo kljub mnogim težavam vsestransko uspešni.

Na osnovi izkušenj, ki smo si jih nabrali pri premagovanju težav ob delu in gospodarjenju v preteklem obdobju, pa smo si že zastavili nove naloge za leto 1975. Te naloge so zajete v gospodarskem načrtu za leto 1975, ki so ga sprejeli zbori delovnih ljudi, razglasil pa delavski svet dne 20. 11. 1974.

Načrt predvideva porast fizičnega obsega proizvodnje za 22 %, porast celotnega dohodka za 43 % ter porast dosežnega dohodka za 23 % napram letu 1974. To bodo precej zahtevne naloge, če upoštevamo, da nas bo še nadalje pestila inflacija, pa tudi pomanjkanje sredstev, materiala, delovne sile in drugi problemi.

Pričakujemo sodelovanje vseh zaposlenih, da bi dvignili produktivnost ter da bi štedili na vseh področjih naše dejavnosti v Elmi. Na to nas

opozarjajo in pozivajo k sodelovanju tudi resolucije in sklepi vseh forumov Zveze komunistov in Skupščin, tako občinskih, republiških in zveznih.

Poleg nalog na proizvodno-ekonomskem področju nas čaka tudi veliko nalog na samoupravno organizacijskem in normativnem področju. Vskladitev samoupravne organiziranosti in delovanja v Elmi na osnovi določil ustave SFRJ in SRS, bo zahtevala veliko angažiranost vseh zaposlenih, posebno pa še strokovnih služb.

Pomembna je tudi akcijska enotnost zaposlenih, kajti vsakršna razcepljenost ali podtalno delovanje bi povzročilo razvlačevanje rešitev na daljši rok.

Pozivamo vse zaposlene, da se v letu 1975 z veliko voljo in pridnostjo, pa tudi višjem strokovnem nivoju oprimo dela, da bi na koncu leta 1975 z zadovoljstvom ugotovili, da so bile naloge iz gospodarskega načrta izpolnjene, če ne celo presežene.

Jože Tršar



Tako smo glasovali

Volitve uspešno končane

Z novo Ustavo in po samoupravnih poti nastajajoče samoupravne interesne skupnosti, omogočajo delovnim ljudem zaposlenim v organizacijah združenega dela, TOZD-ih in občanom v krajevnih skupnostih, da s pomočjo svojih delegatov, delegiranih v organih občinske skupščine zastopajo interese svojih sodelavcev in občanov.

V naši tovarni je izbor kandidatov za splošno delegacijo samoupravnih interesnih skupnosti izvedla sindikalna organizacija, izbrane kandidate pa smo nato potrdili na zborih delovnih ljudi. Kandidate smo dokončno potrdili na volitvah, ki smo jih izvedli 6. decembra.

Izvedbo volitev sta organizirala in vodila volilna komisija in volilni odbor. Omenjena naloga — izvedba volitev, ni bila ravno lahka, saj je moralo vse potekati v skladu s predpisi. Na samih volitvah ni bilo posebnih težav, le delavci, ki so šele krajši čas v podjetju, si niso bili povsem na jasnem, za kaj in za koga naj glasujejo, saj niso poznali nikogar od kandidatov. No, kljub vsemu smemo z gotovostjo trditi, da so volitve potekale v redu in da je volilni odbor opravičil zaupanje kolektiva, saj je uspešno opravil zadano mu nalogo.

Naj navedemo še nekaj podatkov o članih delegacij, ki smo jo izvolili. Od 19 kandidatov smo izvolili osemnajst člansko delegacijo, ki jo sestavlja 6 delavcev iz vrst mladine, med ostalimi pa je struktura delegacije naslednja:

13 članov je zaposlenih v režiji, 5 pa je neposredno proizvodnih delavcev.

Med izvoljenimi člani delegacije so 4 ženske, od skupnega števila članov delegacije je 10 članov ZK. Po raznolikosti in sestavi izvoljenih lahko ugotavljamo, da je tak izbor dober; morda bi bilo prav, če bi v delegaciji bilo več žensk in pa več zaposlenih iz neposredne proizvodnje. Predno končamo tale zapis, naj vam predstavim izvoljene člane delegacije:

1. Bedenk Ivan
2. Cigole Kati
3. Glušič Boris

4. Hatlak Kati
5. Hrabar Boris
6. Karašov Ljuben
7. Kunej Stane
8. Kleiderman Ivan
9. Novak Štefan

Delavski svet je v skladu s prvim odstavkom 34. člena Zakona o konstituiranju OZD na svoji seji, dne 31. X. 1974 sprejel sklep, da se ustanovi komisija oziroma delovno telo za izdelavo analize o pogojih za ustanovitev TOZD.

V delovnem telesu oziroma komisiji morajo biti zastopane vse delovne enote in sicer: traktovi, nekovine, profili, površinska obdelava, montaža Črnuče, transformatorji, obrata Lendava in Čatež, orodjarna in režijske službe.

V zvezi s tem je koordinacijski odbor družbeno političnih organizacij predlagal kandidate za člane in namestnike delovnega telesa. Delavci delovnih enot so v razdobju od 12. do 16. novembra 1974 opravili volitve, tako da so v delovno telo izvoljeni naslednji:

- Člani:**
1. Vurcer Genovefa
 2. Možina Marija
 3. Žnidaršič Viktor
 4. Sađar Stane
 5. Vašarevič Betka
 6. Pirnat Anton
 7. Pokrivač Anton
 8. Ošljaj Avgust
 9. Petrovič Janez
 10. Bregar Jože
 11. Tršar Jože
- Namestniki:**
- Stih Anton
 - Hribar Stane
 - Kozamurnik Roman
 - Zupančič Silvo
 - Vračko Fanči
 - Vrhovnik Franc
 - Zupančič Miro
 - Špilak Štefan

10. Popovič Vojin
11. Prhne Branko
12. Ribič Valentin
13. Sivec Rudi
14. Varšič Mijo
15. Vašarevič Betka
16. Velkavrh Julka
17. Weithauser Branko
18. Žagar Ivan

Za konec pa še tole — od 772 volilnih upravičencev se je volitev udeležilo 667 članov kolektiva, 81 delavcev je bilo upravičeno odsotnih, 64 zaposlenih pa

se ni odzvalo volitvam; 55 glasovnic je bilo neveljavnih. Podrobnejše informacije o izidu volitev so bile objavljene na oglasnih deskah. Od izvoljenih smemo upravičeno pričakovati, da se bodo tam, kjer bodo opravljali svoje poslanstvo — zavzemali za pravilna in pravična stališča, da bodo z interesom sodelovali ter nas od časa do časa informirali o svoji aktivnosti.

Ignac Erhatič



Se pojasnilo pred glasovanjem

Priprave za analize glede organiziranja TOZD v delovni organizaciji »Elma«

- Vehtersbah Bela
- Anžlovar Franc
- Glušič Boris

Delavski svet je dne 20. novembra 1974 ugotovil, da so volitve opravljene v redu.

Dne 22. novembra 1974, je predsednik delavskega sveta sklical izvoljene člane, tako, da so istega dne izvedli konstituiranje tega zelo pomembnega delovnega telesa.

Za predsednika je izvoljen tovariš Pokrivač Anton, za njegovega namestnika tovariš Pirnat Anton, za tajnika pa tovariš Tršar Jože.

Delovno telo — komisija je od konstituiranja pa do danes izdelala napotke za analizo in tudi plan dela.

Zastavljeni plan dela delovnega telesa je naslednji:

1. Delovno telo — komisija bo od strokovnih služb pisмено zahtevala podatke za analizo — do 15. 12. 1974;
2. Strokovne službe so dolžne dostaviti delovnemu telesu zahtevane podatke — do 20. 1. 1975;
3. Delovno telo obdela analizo in jo objavi v našem časopisu »Stik« — do 30. 1. 1975;
4. Razprava po analizi v družbeno-političnih organizacij DO v času od 5. 2. do 10. 2. 1975;
5. Izdelava končno besedilo analize delovno telo, v katerem da predlog za organiziranje TOZD — do 20. 2. 1975;
6. Razprava na zborih delovne delovne organizacije o izdelani analizi — v času od 20. do 28. 2. 1975;
7. Priprava samoupravnega sporazuma med TOZD in obrav-

nava istega na zborih delovnih ljudi — do 20. 3. 1975;

8. Priglasitev za vpis v sodni register TOZD — do 30. 3. 1975.

Izveček iz dela delovnega telesa za pripravo elaborata-analize za ustanavljanje TOZD (navajam samo točke, ki se morajo obdelati za analizo):

1. račun rentabilnosti poslovanja delovne organizacije;
2. ekonomsko in finančno stanje dela delovne organizacije, ki pomeni delovno celoto;
3. ugotovitev, kateri deli delovne organizacije pomenijo delovno celoto;
4. določitev delovnih sredstev delovne organizacije, s katerimi bodo upravljali delavci TOZD;
5. ugotovitev terjatev in obveznosti DO ter možnosti za razdelitev le teh med posamezne TOZD;
6. ugotovitev vrednosti investicijskih naložb v posamezne TOZD;

7. pogoji za pridobivanje dohodka in dohodek, ki bi ga ob teh pogojih dosegle TOZD;

8. osnove, na katerih bi bilo mogoče urediti razmerja med posameznimi TOZD v sestavi DO.

Glede na obsežno, zelo delikatno in odgovorno delo delovnega telesa, pozivamo vse člane delovne organizacije, družbeno politične organizacije in strokovne kadre, da komisiji pomagajo pri realizaciji postavljenih nalog.

Kako bo potekalo delo komisije po zastavljenem planu, bomo poročali v eni od naslednjih številčk Stika.

Niko Trampa

SISTEM MTM

Ze dalj časa odgovorni urednik »pritiska« name, da bi napisal nekaj o MTM-u. Pisati o tako specializiranem strokovnem področju, kot je MTM, je prav nevhvaležna naloga. Avtor članka mora najprej pomisliti, komu je namenjen in glede na to, kakšen strokovni nivo naj ima. Odločil sem se za kompromis, tako, da bo koristno za vsakega nekaj.

MTM »Lakonikos spartanski« povedano je samo eno okno neke celotne zgradbe. Ta zgradba pa se imenuje študij dela. Mislim, da zaradi tega nima smisla govoriti samo o enem oknu, temveč je potrebno dati nekaj razlage o celotni zgradbi.

Študij dela obdeluje tri temeljna področja:

- Človek (z veliko začetnico)
- material
- delovna sredstva

Zaradi obsega in specifičnosti te stroke mora strokovni sodelavec v študiju dela posredovati nekatera interdisciplinarna znanja, kot so:

- tehnična
- naravoslovna
- ergonomska
- oblikovanje dela
- merjenje dela
- merjenje časa
- družbena

Poleg navedenih znanj pa mora imeti določene karakterne lastnosti:

- kreativnost
- nikoli zadovoljen z doseženim projektom (naslednji mora biti boljši)
- sposobnost poučevanja itd.

V to svrhu poznajo nekatere kadrovske službe ustrezne teste. S pomočjo njih si pomagajo pri selekcioniziranju delavcev za študij dela. Po tem uvodnem postopku se začne funkcionalno izobraževanje, istočasno pa je to izobraževanje druga selekcija.

Tako imamo sedaj človeka s potrebnimi znanji in lastnostmi. Vsebinsko in namen dela tega delavca v študiju dela, ki sta v sedanjosti splošno priznani — obsega predvsem prizadevanja in postopke, ki naj privedejo do povečanja produktivnosti dela. Pri tem je odločilna omejitev, da naj povečanje produktivnosti dela ne bo plod VEČJIH INVESTICIJ: nabave novih strojev, novih obratov, tovarn in podob-

no. Povečanje produktivnosti dela naj bi bila predvsem posledica:

- izboljšanih delovnih metod in navad delavcev
- ustrezneje oblikovanih sredstev za delo
- ustrezneje oblikovanih polizdelkov in izdelkov.

To pa velja za vsa področja človeške dejavnosti, torej tako v neposredni proizvodnji, kakor tudi v strokovnih službah. Naj navedem samo en podatek: v zadnjih petdesetih letih se je produktivnost dela v industriji povečala za dvajsetkrat, produktivnost dela v pisarnah pa samo za dvakrat.

Postavlja se vprašanje, kako naj študij dela praktično deluje za dvig produktivnosti pod zgoraj navedenimi pogoji: Karikirano povedano takole: Projektant skonstruira novo stikalo, to stikalo je iz srebra, ima pozlačene dele ter platinaste kontakte, kate-



Neproduktivno delo

Študij dela mora isto stikalo predelati tako, da bodo deli iz bakra in medenine, sestavi ga dvoročno, funkcijsko pa mora ustrezati predpisom.

Iz tega sledi, da mora obsegati študij dela VSAJ naslednji področji:



Delovno mesto oblikovano po principu študija dela

— ustrezneje oblikovanje polizdelkov in izdelkov;

— študij delovnih metod

Naj pojasnim, da pri študiju metode dela, dobimo kot nus (stranski) proizvod tudi časovni normativ po MTM.

Nekateri elmovski strokovnjaki v svojih pamfletih uporabljajo termin študij časa. Naj jih potolažim enkrat za vselej, da časa pač ni potrebno študirati, kajti ura teče, boljša bolj točno, cenejša pa manj točno.

Oglejmo si še, kakšno je dejansko stanje v ELMI na področju študija dela? Na žalost moramo povedati, da za študij dela v ELMI ni prave »klim«, poleg tega pa služba TPP ni pravilno organizirana za bolj produktivno organiziranje proizvodnje. Ze tov. Kobentar je napravil temeljno napako, ko je razdelil tehnološki oddelek na dva dela. Spec je vodil tehnologijo nove proizvodnje, Knez pa proizvodno tehnologijo.

Danes pa je v tehnologiji kar štiri ali pet tehnoloških oddelkov. Vsled tega smo prišli v stanje, da levica ne ve, kaj dela desnica. Naj dodam še nekaj konkretnih primerov:

V tehnološkem oddelku so projektirali razpored strojev v novi tovarni v Lendavi. Ta razpored pa ni vseboval nič drugega, kot premestitev strojev iz starega obrata INA v novo tovarno ELMA. S tem prenosom pa so se prenesle tudi vse pomanjklivosti, ki jih vsebuje obrtniška tehnologija. Ko so bili ti ljudje opozorjeni, da naj razporedijo stroje tako, da bo lahko en izvajalec posluževal dva stroja, je bil odgovor milo rečeno presenetljiv: Glede na to, da STIK zadnje čase prenese marsikaj, tega odgovora ne bi prenesel. Isto se dogaja danes, ko selijo vrtnico v Čatež. Ta selitev se opravlja v največji »tajnosti«. Vsi v tovarni pa vemo, da nam že deset let ni uspelo vpeljati dvoročnega sistema dela v vrtnici. Vzroke, ki so preprečevali uvedbo dvoročnega sistema, smo dokaj dobro poznali. Premestitev v novo okolje bi bila idealna prilika za spremembo tega stanja. Poleg tega bi lahko projektirali delovna mesta po principih in znanju, ki ga imamo danes. Obstoječa delovna mesta so bila projektirana pred dvajsetimi le-

ti, kdo pa je takrat sploh vedel za študij dela?

Kljub vsem zavoram pa je nekaj ledu le prebitega. Tekoči trak, ki smo ga projektirali ter izdelali zanj ustrezne izračune, obratuje. Spomnimo se, koliko kritike je doživel, kakšne žolčne debate so se vodile na vseh nivojih — strokovnih in družbenih. Toda tudi to smo prestali, še več — pridobili smo si dragocene izkušnje!

Nadaljevanje v naslednji številki STIKA.

Stane Seršen

»CERAN« — nov material za kuhališke plošče

Kuhinje postajajo čedalje bolj tehnizirani in mehanizirani majhni obrati, kjer je z racionalno porazdelitvijo elementov dosežena optimalna priročnost. Gibanja so zmanjšana na minimum ali celo odpravljena. Pravo »revolucijo« v tem gospodinjstvem »kraljestvu« pa nedvomno pomeni novo razvita plošča za kuhalnike firme Scott iz Mainza iz posebne keramike s komercialnim nazivom »Ceran«.

Štedilniki imajo kompletno zgornjo ploščo izdelano iz te snovi. Plošča je črno obarvana in ima vgrajene grelce. Položaj grelcev je na zgornji strani plošče vidno označen. Grelci nekoliko segrejejo tudi okolico, ki lahko služi kot pogrevalna plošča. Plošča iz tega novega materiala je brez por in jo je zelo lahko čistiti. Seveda se pa taka plošča tudi ne maže, saj ne rjavi. Čistiti je treba samo tedaj, če se kaj polije ali prekipi.

Povzeto po Der Elektromeister 21/74

Miloš Arko

DOPISUJTE

V

STIK



Ruski sistem — mitrofonov skupinsko delo — majhna produktivnost

9-mesečna bilanca, slabši rezultati, kje so vzroki

Za nami je 9-mesečno obdobje našega dela, zato si pogledimo, kako smo poslovali, kaj smo ustvarili in kaj ne.

Primerjali bomo rezultate pol-

letne bilance z rezultati 9-mesečnega poslovanja.

Podatki so preračunani v indeksna števila, ki jih vsebuje tale tabela:

	I. polletje	9-mesečna bilanca
I. Rezultati proizvodnje		
Celotni dohodek	100	149,4
Porabljen sredstva	100	153,9
Porabljeni material	100	157,5
Doseženi dohodek	100	143,8
Osební dohodki	100	151,0
Ostanek dohodka	100	110,0
II. Pokazatelji uspešnosti		
Ekonomičnost	100	97,2
Produktivnost	100	146,0
Rentabilnost	100	134,1
Interna akumulacija	100	107,7

To je le nekaj osnovnih podatkov, na podlagi katerih bi sklepali sledeče: **celotni dohodek** smo povečali za 49,4 %. To povečanje smo dosegli z 53,9 odstotnim povečanjem stroškov (porabljen sredstva), kar pomeni, da so se v našem poslovanju pojavili novi, zelo nevarni stroški, ki jih imenujemo **progresivni (naraščajoči) stroški**. To je rdeča luč za nas in je treba premisliti, kako bo v IV. kvartalu. Od porabljenih sredstev zavzema material 57,5 % porast, kar pomeni, da je precej nad porastjo celotnega dohodka.

Dohodek podjetja se je povečal za 43,8 % kar pomeni, da počasneje raste kot celotni dohodek, kar je posledica povečanih stroškov.

Ostanek dohodka (dobiček) je v primerjavi z rastjo ostalih

faktorjev minimalen, saj znaša le 10 % porasta. To je najbolj občutljiv element v poslovanju podjetja, saj vsaka napaka ali nepremišljena odločitev povzroča objektivno ali subjektivno vpliva na ostanek dohodka v smeri zmanjševanja.

Ekonomičnost: je padla, saj so stroški tako narasli, da se je koeficient zmanjšal. Ostali faktorji (produktivnost, rentabilnost in interna akumulacija) rastejo, toda počasneje kot celotni dohodek.

Ce iz tega naredimo **povzetek**, bi zapisali takole; tretje četrtletje izkazuje slabše uspehe kot so bili v prvem polletju. Posledica tega je relativno manjši ostanek dohodka (dobiček) in s tem slabši rezultat poslovanja podjetja.

Vzroki za to so v porabljenih sredstvih, ki hitreje rastejo kot celotni dohodek zaradi zvišanja cen surovin na eni strani in zaradi verjetno neizkoriščenih instaliranih kapacitet (nedoseganje plana, ozka grla itd.) na drugi strani.

Milan Vukašinovič

Priprave za delo delegacij samoupravnih interesnih skupnosti, ki se vključujejo v skupščinski sistem

Delavska univerza »Boris Kidrič« je 27. 11. 1974 organizirala enodnevni seminar o samoupravnih interesnih skupnostih, ki se vključujejo v skupščinski sistem. Na seminarju so prisostvovali tudi člani naše delovne organizacije. Bilo je govora o načelih in značilnostih delegatskega sistema s posebnim poudarkom na organizaciji samoupravnih interesnih skupnosti, o skupščinskem sistemu in vključevanju samoupravnih interesnih skupnosti.

Zavedam se, da vsak dan slišimo preko informacijskih sredstev veliko o delegatskem sistemu in samoupravnih interesnih skupnostih. S tem člankom želim še enkrat poudariti najbolj bistvene spremembe na področju družbeno-ekonomskih in političnih odnosov in s tem v zvezi prilagajanje celotnega skupščinskega sistema, ki temelji na delegatskem sistemu.

Ustava določa, da so osnovne samoupravne celice naše družbe temeljna organizacija združenega dela, krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. Temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti so se že organizirale v skladu z določili nove ustave, v mesecu decembru pa so se konstituirale še samoupravne interesne skupnosti.

Uresničevanje delavčeve osnovne pravice in izpopolnjevanje njegove osnovne dolžnosti, da neposredno, enakopravno in demokratično odloča o pogojih in rezultatih svojega dela, da neposredno ureja skupna družbena vprašanja, je osnovno vodilo, na katerem sloni delegatski sistem in je hkrati osnovna naloga, ki naj jo ta sistem in delegatska razmerja pomagajo uresničiti.

Delovni človek, samoupravljalec in nosilec oblasti, sprejema na ta način družbene odločitve v bistvu v svoji temeljni samoupravni skupnosti na osnovi spoznanj in izoblikovanih lastnih

interesov in v okviru interesov celotne družbene skupnosti, s katero tvori nedeljivo in med seboj odvisno celoto. Z delovnega mesta se tako podaljšuje človekova — delavčeva dejavnost v politiko in s tem k sooblikovanju in sprejemanju vseh družbenih odločitev.

Naloga delegacij je, da svojim skupnostim omogočijo in olajšajo izoblikovanje svojih objektivnih interesov, medsebojno razumevanje in spoznavanje, sporazumevanje in pravočasno vključevanje v vse faze družbenega dogovarjanja in odločanja. To narekuje potrebo po stalnem spremljanju in vsestranskem spoznavanju vseh bistvenih vprašanj družbene politike, zlasti pa tistih, ki so za posamezne skupnosti večjega pomena. Delegacija prav tako na najbolj smotrni način povezuje vse samoupravne skupnosti, da se čimveč splošnih družbenih vprašanj uredi z medsebojnim samoupravnim sporazumevanjem in z družbenim dogovarjanjem. Vemo, da za skupno porabo namenjamo vsako leto ogromna sredstva. Ta sredstva so del narodnega dohodka, ki ga ustvarjajo delavci s svojim delom. Vse do letos je zakon ali odlok odločal, koliko bomo dali v te namene in zakaj bodo sredstva uporabljena. Sedaj pa je na nas samih, da s podpisom samoupravnih sporazumov in z volitvami delegatov utrdimo tako organizacijo samoupravnih interesnih skupnosti, ki bo zagotavljala najširši vpliv delavcev in občanov pri določanju višine teh sredstev in njihovi porabi.

O vlogi in vsebinski nalogi samoupravnih interesnih skupnosti v: vzgoji in izobraževanju, kulturi, raziskovalni dejavnosti, zdravstvenem varstvu in socialnem skrbstvu, govorijo osnutki samoupravnih sporazumov interesnih skupnosti. Omenil bom samo osnovno vlogo, ki jo bodo imele samoupravne interesne

skupnosti in sicer to, da samoupravne interesne skupnosti v skupščinskem sistemu zagotavljajo, da prihajajo interesi delovnih ljudi s področij družbenih dejavnosti in interesi tistih, ki te dejavnosti financirajo, ustrezno do izraza tudi v skupščinah družbeno političnih skupnosti.

Upravljanje v skupnosti temelji na načelih samoupravljanja. Skupnost ima skupščino, ki jo sestavljata dva zbora (za primer navajam izobraževalno skupnost):

— zbor uporabnikov: sestavljajo ga delegati delavcev, združenih v temeljnih organizacijah združenega dela in delegati občanov, združenih v krajevnih skupnostih;

— zbor izvajalcev: sestavljajo ga delegati delavcev iz vzgojno izobraževalnih zavodov s področja delovanja skupnosti.

Delegati skupščine so se dolžni o vseh vprašanjih, o katerih razpravlja in sklepa skupščina, predhodno posvetovati z organizacijami, ki so jih delegirale, posredovati morajo stališča svoje organizacije skupščini, dolžni so tudi svojo organizacijo seznanjati s sklepi in stališči skupščine.

Odločanje delovnih ljudi in občanov, organiziranih v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah ter samoupravnih interesnih skupnostih, o svojih in družbenih zadevah, pomeni uresničevanje temeljne osnove samoupravnih odnosov in revolucionarno spremembo dosedanje skupščinske prakse, oziroma parlamentarne sistema.

Ljuben Karašov

Krvodajalska akcija — v januarju 1975

V Sloveniji izvajamo že 22 let brezplačne krvodajalske akcije. Število krvodajalcev se stalno povečuje, razveseljivo pa je, da je med njimi tudi veliko števil mladih. V Sloveniji je sedaj registriranih že 450.000 krvodajalcev. S tem se uvrščamo med narode, ki imajo to človekoljubno dejavnost do maksimuma razvito.

Člani delovne skupnosti Elme v Črnučah, ne zaostajajo za republiškimi statističnimi podatki. Od povprečno 700 zaposlenih v Črnučah imamo registriranih 178 krvodajalcev, od katerih je bilo že večje število posebej pohvaljenih. O tem smo že pisali tudi v STIKU.

Krvodajalce v Elmi cenimo in jim osvečamo primerno pozornost. Enkrat letno priredimo za njih tovariško srečanje z večerjo in zabavo. Kadar darujejo kri, pa imajo en prost plačan dan.

Pred nami je nova masovna krvodajalska akcija. Za krvodajalce iz Elme je predvidena v drugi polovici januarja 1975. Točen dan bo določen naknadno.

Pričakujemo, da bo tudi tokrat dodelžba naših krvodajalcev številna. Pozivamo, da se dosedanjim dajalcem krvi priključijo tudi novi, tudi taki, ki bodo kri darovali prvič.

Organizator te krvodajalske akcije bo varnostni inženir Markelj Avgust.

Jože Tršar

Mladina potrebuje pomoč, ne kritiko!

Sekretariat dosedanjega aktiva mladih — v bodoče se bo imenoval »Osnovna organizacija zveze socialistične mladine Slovenije« (OOZSMS) je sedmega decembra letos sklical konferenco mladih v ELMI. Čeprav je bila konferenca organizirana po vseh pravilih in prevzeta z dobršno mero optimizma, je bila udeležba nadvse skromna. Prisotnih je bilo namreč samo 16 mladih in to 10 fantov in 6 deklet, vemo pa, da je v podjetju zaposlenih več kot 200 mladih. Od vabljenih gostov so se konference udeležili samo sekretar ZK tovariš Ravnikar, član izvršnega odbora sindikalne organizacije tovariš Sivec Rudi in en član uredniškega odbora STIK. Ni težko ugotoviti, da je glavni vzrok za tako majhno število prisotnih nepripravljenost dan, saj vemo, da sobota nikakor ni primerna za take in podobne dejavnosti.

Potek konference se je odvijal po že ustaljenem načinu, vodenje konference pa je bilo poverjeno tovarišu Krambergerju, ki je svojo nalogo tudi zadovoljivo opravil. Pomembnejša točka dnevnega reda konference je bila — poročilo o dokaj (ne)aktivnem delu sekretariata v pretekli enoletni mandatni dobi. V poročilu, ki ga je prebral dosedanji predsednik tovariš Kranjec Štefan, je bil kronološko podan pregled nekaterih aktivnosti članov sekretariata mladih. Kritičnost in samokritičnost, ki jo je bilo čutiti iz samega poročila, nam da slutiti, da so mladi slabo delovali na svojem področju.

Za poročilom dosedanjega predsednika je sledilo blagajniško poročilo in poročilo o športni dejavnosti. O športni dejavnosti mladih bi rekli, da jo je odločno premalo, saj je dovolj možnosti za delovanje bodisi v sklopu sindikata ali pa samostojno.

Volitve članov novega sekretariata, ki so bile izvedene po poročilih, so nam dale naslednje rezultate:

Od 15 predloženih kandidatov je bil izvoljen 10 članski sekretariat, ki ga sestavljajo naslednji mladinci in mladinke:

1. Kramberger Vlado
2. Mihelič Jožica
3. Hrabar Boris
4. Hatlak Kati
5. Popovič Vojin
6. Kleiderman Ivan
7. Starič Jožica
8. Vodišek Viktor
9. Bogdanovič Vera
10. Kranjec Štefan

V novem sekretariatu OOZSMS je 5 neposrednih proizvajalcev in trije člani ZK, na splošno pa je sestav sekretariata zanimiv tako po strokovni plati, kot po zastopstvu spolov, saj ima ženska mladina kar štiri predstavnice.

Po volitvah se je razvila diskusija, v kateri pa mladi o sebi in o svojem dosedanjem in bodočem delu niso izrekli nič zanimivega in konkretnega, marveč so se zatekli k obrambi svojih želja in interesov ter položaja, ki ga zavzemajo v tovarni. Nekoliko več, predvsem pa množico kritičnih besed in misli je v svoji diskusiji izrekel tovariš



Delovno predsedstvo

Naj zaključimo utrinke s konference z željo, da bi se novi sekretariat organizirano lotil nalogo, ki stojijo pred njim ter da bi si izoblikoval tak način dela

in sodelovanja z mladimi, ki je zanimiv za čim širši krog zaposlene mladine v tovarni.

Ignac Erhatic

Samoupravne stanovanjske skupnosti

Koncem oktobra je bila ustanovljena skupščina Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana-Bežigrad. Kako je prišlo do formiranja te skupnosti?

Ustava SFRJ, prav tako tudi ustava SRS določata, da delovni ljudje ustanavljajo neposredno in po svojih organizacijah združenega dela ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, samoupravne interesne stanovanjske skupnosti, v katerih združujejo sredstva za graditev stanovanj; določajo politiko in program te graditve, zagotavljajo družbeno pomoč ter skupaj s stanovalci upravljajo stanovanjske hiše in stanovanja, ki so družbena lastnina, vplivajo na oblikovanje stanarin in sodelujejo pri določanju politike ter ureničujejo druge skupne interese.

Izhajajoč iz teh načel, je Skupščina SRS sprejela zakon o samoupravnih stanovanjskih skupnostih, ki določa temeljna načela, po katerih delovni ljudje v združenem delu in občani v krajevni skupnosti, na podlagi samoupravnega sporazumevanja ustanavljajo samoupravne stanovanjske skupnosti. Skupščina občine je že v januarju t.l. imenovala iniciativni odbor, katerega naloga je bila pripraviti ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti.

Stališča o ustanavljanju stanovanjske skupnosti so bila v Ljubljani različna. Iniciativni odbor je vseskozi zagovarjal stališče, da naj se na območju Ljubljane formira pet stanovanjskih skupnosti, za območje Ljubljane pa se lahko formira skupnost, ki bi koordinirala posamezne naloge, ki so skupne in pomembne za razvoj stanovanjskega gospodarstva v Ljubljani, to je tiste naloge, za katere bi se delegati

posameznih stanovanjskih skupnosti kot delegati skupnosti Ljubljane, pooblastili. To stališče je dobilo vso podporo občinskih organov, tako skupščine občine, občinske konference ZK in SZDL.

Glede na te poglede o oblikovanju stanovanjske skupnosti, je komite mestne konference ZKS Ljubljana sprejel temeljna izhodišča o ustanavljanju samoupravnih stanovanjskih skupnosti v Ljubljani. Po le-teh se v vseh ljubljanskih občinah ustanovijo stanovanjske skupnosti s samoupravnim sporazumom. V skladu s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi temeljne stanovanjske skupnosti se te dogovorijo, katere funkcije bodo opravljale preko svojih delegatov v stanovanjski skupnosti Ljubljana. Prav tako se dogovarjajo, kolikšen del sredstev bodo združevale za ureničitev skupno dogovorjenih nalog, te pa so predvsem:

— vsklajevanje srednjeročnih in letnih programov stanovanjske graditve, družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu in gospodarjenju s stanovanji v družbeni lastnini,

— določanje enotnih meril in kriterijev za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, višino stanarine in njeno uporabo, opredelitev stanovanjskega standarda in o stanovanjskih razmerjih,

— odločanje o uporabi sredstev, ki se združujejo v stanovanjski skupnosti Ljubljana.

Naloge stanovanjske skupnosti so opredeljene v sporazumu. Po tem sporazumu stanovanjska skupnost:

— skrbi za utrjevanje samoupravljanja in uveljavljanja organiziranega družbenega vpliva v stanovanjskem gospodarstvu, Nadaljevanje na 6. strani



Udeleženci na mladinski konferenci

Kot smo zvedeli, se je sekretariat sestel v celem letu le 6 krat in to v okrnjenem sestavu, saj je med mandatno dobo odšlo kar pet članov sekretariata. V takih okoliščinah je res težko delati; vendar pa, če bi se preostali člani sekretariata povezali z drugimi dejavniki v podjetju, bi bila brez dvoma aktivnost mladih večja. Sicer so pa mladi pri nas preveč osamljeni in se utapljajo v svojih problemih, vsi mi pa, ki smo jim dolžni pomagati, pa brezbrizno stojimo ob strani in jih obsipavamo z raznoraznimi kritikami.

Ravnikar, ki je v svojih izvajanjih presegel mejo kritičnosti do mladine v ELMI, zlasti pa do članov dosedanjega sekretariata. Verjetno bi bilo bolj pametno iskati pota in metode sodelovanja ZK z mladino na drugačen — sprejemljivejši način, ki bi mlade popeljal k njihovem cilju. Sicer pa, če bi hoteli zapisati vse tisto in tako, kakor je povedal tovariš Ravnikar na konferenci mladine, potem bi sigurno odpri fronto razglabljanj, morda bi prišli celo do nerazkritih resnic o pasivnem odnosu članov ZK do mladine!

Tečaj nemščine v Elmi

Znanje tujih jezikov postaja nujna potreba v sodobnem svetu informacij, poslovanja, vsakdanjih stikov z ljudmi in dodatnega izobraževanja.

Zavedajoč se potrebe po tovrstnem izobraževanju smo se povezali z Delavsko univerzo »Boris Kidrič«, ki ima v svojem izobraževalnem programu zelo sodoben in zelo primeren način učenja tujih jezikov. Strokovni delavci enote za jezikovno izobraževanje na tej univerzi so z mednarodnim sodelovanjem in last-

nim študijem uspeli učno vsebino intenzivnih tečajev prilagoditi v sistem programiranega izobraževanja. Sistematičen in načrten pouk poteka po sodobnih metodah, ki temeljijo na spoznavanjih moderne lingvistike in andragogike ter omogoča aktivno uporabo jezika v kratkem času. Magnetofonske vaje in posnetki besedil in lekcij ter diapozitivi predstavljajo neločljivo celoto učenja in uresničujejo pristen stik z živim jezikom.

Tečaj nemškega jezika v Elmi je časovno prilagojena oblika. Pri pripravi za izvedbo tečaja je Kadrovska služba, na osnovi objave zbrala skupino sodelavcev, ki potrebujejo znanje nemškega jezika na svojih delovnih mestih in tistih, ki imajo interes, da se naučijo nemškega jezika. Z Delavsko univerzo smo se dogovorili, da bo skupina udeležencev štela 20 oziroma 21 naših sodelavcev.



Pri pouku nemškega jezika

Nadaljevanje s 5. strani

SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI

— organizira in povezuje delovne ljudi in občane ter družbene dejavnike z namenom, da se poveča graditev stanovanj,

— upravlja skupaj s stanovalci s stanovanjskimi hišami,

— izvaja družbeno pomoč

— skrbi za uveljavljanje organizirane in družbeno usmerjene stanovanjske graditve v občini,

— sodeluje pri načrtovanju stanovanjske graditve v občini.

Stanovanjska skupnost praviloma gospodari samo z družbenimi sredstvi oziroma s sredstvi, ki imajo status združenih sredstev. Tako združimo:

— sredstva za družbeno pomoč,

— sredstva za ekonomsko solidarnost,

— del stanarin

Skupščina je v celoti potrdila delo iniciativnega odbora in sprejela vrsto sklepov. Za predsednika Skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana-Bežigrad je bil izvoljen tovariš Zupančič Viktor, za namestnika pa tov. Polič Miloš. Za predsednika IO SSS je bil izvoljen tovariš Pirc Franc.

Poleg izvršnega odbora so formirani še: odbor za gradnjo stanovanj, odbor za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami, odbor za družbeno pomoč, odbor za borčevska vprašanja, poravnalni svet in samoupravna delavska kontrola.

Na koncu je bil sprejet še sklep, da se Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana-Bežigrad strinja, da se za nakup stanovanj za potrebe borcev NOV preko ljubljanskega solidarnostnega sklada uporabijo letos vnovčljive anuite iz sredstev odpravljenih občinskih stanovanjskih skladov za območje Ljubljane. V primeru, da sredstva, o katerih je bilo razpravljano in sklepano na tem sestanku, ne bodo zadoščala za nakup stanovanj, naj se zaprosi Ljubljansko banko za dodaten premostitveni kredit, upravni odbor solidarnostnega sklada pa naj na prvi prihodnji seji zagotovi vse potrebno za rezervacijo in nakup potrebnega števila stanovanj.

Janko Brezovar



Potrebno bo še precej vstrajnosti in učenja

Dom borcev in mladine v Kumrovcu dograjen

Ob dnevu republike je bil v rojstnem kraju tovariša Tita v Kumrovcu svečano odprt nov dom. Ta dom je bil zgrajen na pobudo dveh Krajevnih skupnosti in to:

— iz Posavja — občina Ljubljana-Bežigrad in

— iz Kumrovcu

Pobuda je dobila širok razmah in se je razvila v množično vsejugoslovansko akcijo. Milijoni Jugoslovancev so prispevali denarne zneske za gradnjo tega doma, med njimi tudi delavci iz Elme.

Dom je veličasten spomenik tovarišu Titu, heroju osvobodilne vojne ter graditelju bratstva in enotnosti med narodi Jugoslavije.

Dom bo koristila starejša in mlajša generacija — borci in mladina. Uporabljal se bo za šolanje mladih, razne seminarje, tečaje, srečanja, oddih in rekreacijo.

Dom stoji na meji med Slovenijo in Hrvaško v lepem naravnem okolju, ki bo spremenjeno v spominski park. Park bo zajel tudi nekatera področja Podčetrtka, Bizeljskega in Kozjanskega ter tako prispeval k še tesnejši povezavi slovenskega in hrvaškega naroda.

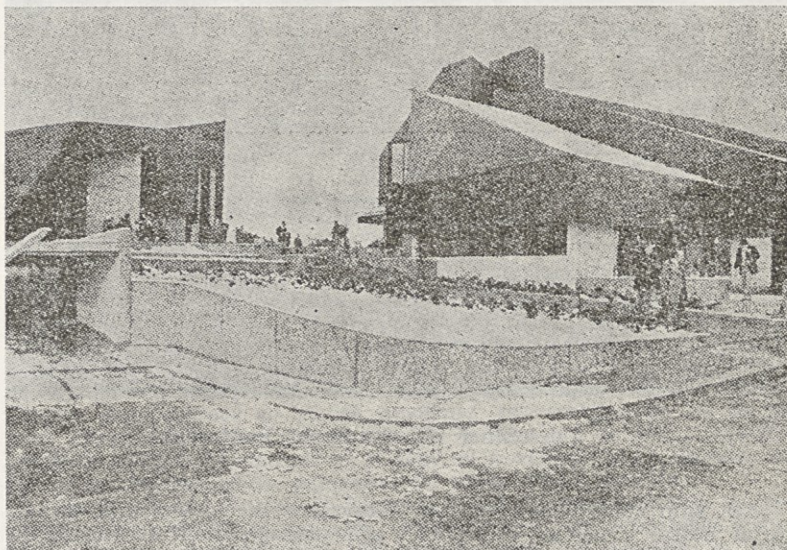
Jože Tršar

Lahko rečem, da so udeleženci tečaja zelo resno pristopili k učenju jezika. Med drugim to dokazujejo z maksimalno udeležbo.

Začetek tečaja veliko obeta. Počakajmo na zaključek in potem bomo lahko ocenili, kakšna je korist oziroma koliko bodo udeleženci tečaja v tem času uspeli obvladati predvideno znanje, ki ga nudi ta oblika tečaja. To pa bodo udeleženci pokazali pri zaključnem izpitu.

Če se bo taka oblika jezikovnega izobraževanja pokazala kot najboljša, je verjetnost, da si jo bomo tudi v bodoče poslužili, ker je za jezikovno izobraževanje še veliko interesentov v naši delovni organizaciji.

Ljuben Karašov



POJASNILO O MOJEM RAZGOVORU S TOVARIŠEM ERHATIČEM

V razgovoru s tovarišem Erhatičem za STIK sem med drugim tudi dejal: »20 let mojega službovanja v oddelku orodjarne je minilo v dobrih odnosih z mojimi predpostavljanimi. Tudi odnosi ostalih sodelavcev do šefa orodjarne so na primerni višini.«

To je bilo moje osebno mne-

nje v razgovoru s tovarišem Erhatičem. Vsako drugačno pisanje o odnosih v orodjarni pa je osebno mnenje tovariša Erhatiča in ne del moje izjave.

Prosim urednika »STIK«, da v bodoče onemogoči tako zlonamerno pisanje, ki nikomur ne koristi.

Miro Zupančič

Popotnik, ki tod mimo greš, postoj...

Bliža se zimski čas, v deželo bo prišel mraz, ljudje bodo oblekli plašče, vihali ovratnike, si meli premražene roke in jih gregli s svojo sapo. Eni se bodo hudovali čez zimo, meglo, mraz in sneg, ravno tega pa bodo najbolj veseli naši najmlajši in pa seveda vsi tisti, ki radi smučajo po hribi in planinah naše prelepe Gorenjske. Vsepovsod se razprostirajo ta naša smučišča, na Kravcu, Zelenici, Starem vrhu, Zatrniku, Voglu, Kranjski gori in še in še. Eni bodo šli sem, drugi spet drugam, vse pa bo vodila ista pot — po naši lepi gorenjski pokrajini. In ta konec naše slovenske zemljice bi vam rad danes podrobneje prikazal, saj bo morda potem marsikomu še bližja in še bolj domača, kot je bila doslej.

Gorenjska je pokrajina gornjega savskega porečja. Kot del bivše Kranjske je upravno obsegala okraje Kranj, Radovljica in Kamnik. Sedaj navadno smatramo za Gorenjsko kraje severno in severozahodno od Medvoda. Velik del ozemlja je ravnina Ljubljanske kotline, potisnjena v obliki trikotja ob Savi med Julijske Alpe, Karavanke in Kamniške Alpe. Na alpske grebene se naslanjajo visoke planote, te pa prehajajo v predgorje srednje višine: pred Julijskimi Alpami — Loško pogorje, pred Kamniškimi — Posavsko hribovje. Gorski svet vpliva na podnebje in gošpodarstvo. Poleti prihaja svež zrak z gora tudi v doline, pozimi se mrzel zrak vlega v nižje pokrajine in povzroča dolgotrajen mraz, ponekod tudi meglo. Planote in višji deli gora so dolge mesece zagrnjeni s snegom in se marsikdaj kopljejo v soncu, kar je zelo ugodno za vse ljubitelje smučarskega športa. Obe izvirnici Save in njeni pritoki Završnica, Tržiška Bistrica, Kokra in Kamniška Bistrica imajo precejšen strmec, še večjega pa potoki z gora, zato jih je človek že zgodaj uporabil za pogon žag, mlinov, fužin in usnjarn, konec prejšnjega stoletja pa tudi že za hidroelektrarne. Kmečki človek je navezan predvsem na živinorejo in gozdarstvo. Iz gorskih dolin in podgorja gonijo živino poleti v planine na pašo. Polja so omejena na dna dolin in terase ob njih. Vinska trta na Gorenjskem ne uspeva. Vodna moč, ljudje, ki niso tako močno navezani na zemljo kakor v čisto poljedelskih krajih in razmeroma dobra prometna povezanost so omogočili zgodnji in intenzivni razvoj industrije, h kateremu je precej prispevala tudi bližina premogovnikov v zavsavskem revirju. Tako je Gorenjska med najbolj naprednimi pokrajinami Slovenije. Velika industrijska središča so Jesenice, Kranj, Tržič in kraji od Domžal do Kamnika; precejšnja tudi Škofja Loka, Medvode, Lesce, Radovljica, Železniki in Kropa. Gorska divjad privablja lovce, bistre vode so pripravne za ribolov. Gorski svet z mnogoterimi različnostmi in slikovitostmi pokrajine, kakor so alpska ledeniška jezera (Blejsko, Bohinjsko, Triglavsko), slapovi brzic, gorske doline, gozdni bregovi, pečine, stene, prepadi, brezna, podzemeljske jame, skalni grebeni in vrhovi, melišča in snežišča, senožeti in pašniki, gozdne jase, gorska flora in klima — vse to

je bogat naravni inventar za etniški, letoviški in zimsko-športni turizem.

Gorska narava je dala svoj pečat tudi domovanjem in naseljem ter naravi človeka in načinu njegovega življenja. Gorenjska domačija je lesena, delno zidana stavba z visoko streho, s posebnim hlevom in skednjem. Po višjih legah so razvrščene samotne kmetije z zemljišči v zaselkih, po dolinah so večinoma gručaste vasi. Kolikor ga novejša civilizacija ni spremenila, je Gorenjec navidezno trde narave, premišljen in vztrajen. Usodnim namenom okupatorja med zadnjo vojno se je odločno uprl. Ze v začetku poletja 1941 so nastopile prve oborožene partizanske čete. Begunje, Dražgoše, Jelovica bodo večni primeri junaštva in žrtev Gorenjcev. Narodno nošo so na Gorenjskem povsod opustili, prav tako večino starih običajev, pokažejo jih le še ob slovesnostih. Tu in tam še vozi »bališ« z živim petelinom in »petim kolesom«, šrangajo svatom in opravljajo »ohcet« po stari navadi. Godci igrajo na gosli, klarinet in harmoniko. Zelo popularna je godba Avsenikov. Ohranilo se je precej narodnih jedi, kaše in mešte, ajdovi žganci, maslovniki, gorenjski krapi, bobi in flancati, loški mali kruhek.

Gorenjska je čez Koren, Ljubelj in Jezerski vrh povezana z



Gore so polne skrivnosti in lepote

Avstrijo, po razvodju pri Ratečah z Italijo, čez Vrščic, skozi Selško in Poljansko dolino pa s Primorsko. Prečka jo zahodni konec zvezne transverzale št. 1, cesta Ljubljana—Koren in železnica Ljubljana—Jesenice—Bohinj z odcepom na Kamnik. Cesta Ljubljana—Vrščic je del mednarodne alpske ceste. Razen Bleda, ki je turistični kraj svetovnega slovesa, je še množica krajev, ki jih turizem vedno močneje zaje-

ma, pa naj bo to Bohinj, Kranjska gora ali katerikoli drug kraj na Gorenjskem.

Upam, da sem vam malo boljše predstavil Gorenjsko in ko se boste po tej pokrajini vozili na smučanje ali na izlet, boste gotovo še bolj zvedavo spoznavali okolico, saj se boste nahajali na najlepšem biseru naše slovenske zemljice.

Janko Brezovar

Stanovanja...

V javni razpravi je predlog prednostne liste za razdeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi Solidarnostnega stanovanjskega sklada za območje ljubljanskih občin.

V prednostni listi so zajeti tisti prosilci, katerih osebni dohodek v letu 1973 ni presegel 900 din mesečno na člana gospodinjstva; prosilci, ki se smatrajo kot mlade družine, (če ni poročen dalj kot 5 let, če skupna delovna doba obeh zakoncev ne pre-

sega 6 let in če nobeden od zakoncev ni starejši od 30 let) in upokojenci.

Od skupno 401 stanovanja je predlagana naslednja razdelitev — upravičenci z nižjimi osebni-

mi dohodki 281 stanovanj
— upravičenci — mlade družine 60 stanovanj
— upravičenci — upokojenci 60 stanovanj

V prednostni listi so vključeni tudi naslednji prosilci iz ELME:

I. Za prvo razdelitev stanovanj
a) upravičenci z nizkimi osebni-

1. Kneževič Ljubica na 46 mestu,
2. Zalokar Ivanka na 49 mestu,
3. Jovanovič Zvonimir na 143 mestu,
4. Borko Anton na 272 mestu,
5. Tanackovič Milan na 273 mestu
- b) mlade družine
1. Pivk Boža na 3 mestu,
2. Weithauser Branko na 58 mestu

II. Za drugo razdelitev stanovanj
a) upravičenci z nizkimi osebni-

1. Jovanovič Milisav na 289 mestu,
2. Primožič Marija na 565 mestu,
3. Grabnar Pavel na 619 mestu,
4. Žižek Ivan na 651 mestu
- b) mlade družine
1. Rožac Vojko na 197 mestu,
2. Štepec Anica na 222 mestu.

Dokončni razpored upravičencev v prednostni listi bo znan v drugi polovici decembra 1974 po končani javni razpravi.

Samoupravni organi Elme, ki odločajo o razdelitvi prostih stanovanj v lasti Elme, bi morali upravičence iz prednostne liste Solidarnostnega sklada izvesti iz obravnave. Če posamezni upravičenec z veliko verjetnostjo računa na dodelitev stanovanja iz solidarnostnega sklada, ker ima za to vse pogoje, potem ni prav, da prosi za tako stanovanje še v Elmi (primer Grabnar). Stanovanje, ki bi ga Elma lahko dobila iz solidarnostnega sklada in s tem rešila stanovanjski problem svojega sodelavca, v takem primeru izgubi.

Ob naslednjih razdelitvah stanovanj Elme bo treba to upoštevati.

Jože Tršar



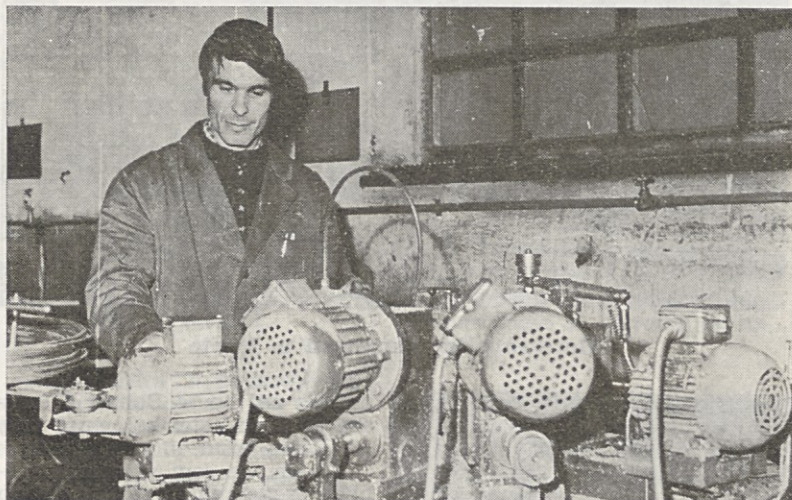
Želimo si še več takih...

Vzdrževalec avtomatov

Tovariša Povirka sem našel v odelku avtomatov, kjer prebije veliko svojega službenega časa. Ker ga niti sam dobro ne poznam, prav tako pa ostali sodelavci ne, sva se zmenila, da nekaj napišem o njegovem delu. Prav njegovo delo me je izzvalo do take mere, da sem začel o njem pisati.

strošek, kajti ko je stroj v remontu, nastaja precejšnja izguba v času.

Ce imamo v naprej pripravljene rezervne dele, se ta čas nekoliko zmanjša. Sam imam za vse predvidene napake, torej tiste, ki se skoraj redno pojavljajo, pripravljene rezervne dele za pol leta vnaprej. Vseh napak le



Avtomati so del njegovega življenja

Ob močnem hrupu avtomatov sva se takole pogovorila:

Vprašanje: »Ali mi lahko poveste nekaj o sebi kot delavcu samoupravljalcu?«

Odgovor: »Leta 1958, ko mi je bilo 15 let, sem prišel v Elmo, kjer naj bi se izučil za kovinostrugarja. V začetku sem bil torej vajenec v orodjarni. Čeprav tudi danes vajeniško življenje ni najbolj prijetno, lahko rečem, da je bilo v tistih časih precej težje. Po končani učni dobi sem dve leti delal kot kovinostrugar. Potem je prišla na vrsto vojska. Po odsluženju kadrovskega roka, sem se vrnil v Elmo in postal brigadir na revolvericah. Kot brigadir sem v oddelku revolveric delal nekaj manj kot tri leta, na kar sem bil prestavljen na remont za vzdrževanje strojev ali točneje, na vzdrževanje avtomatov. To delo opravljam še danes, torej več kot 11 let.

Kakšni stroji so to, je verjetno večini znano. To so večvrentenski stroji, ki s pomočjo sekcij ali bolje rečeno s pomočjo nekaj električnih motorjev, postavljenih v več smereh na krožni plošči, opravljajo cele operacije. Proizvajajo komade, ki bi jih človek ročno izdeloval zelo dolgo. Vendar je treba tak stroj nastaviti, za to se s temi stroji izdelujejo samo večje serije.

Ti stroji delajo pri nas neprekinjeno noč in dan ter zahtevajo neprestano nego in redno vzdrževanje.

Vprašanje: »Je s temi stroji veliko dela?«

Odgovor: »Kot sem že omenil, delajo stroji neprekinjeno 24 ur na dan. Imajo ogromno vrtečih se delov, ki se neprekinjeno vrtijo s precejšnjim številom vrtljajev. Skoraj vse sekcije so uležajene drsno. Drsni ležaji, ki so izdelani iz bele kovine, se zelo hitro obrabijo. Takrat sekcija ni več točna in prav tako ni več točno centrirano orodje, zato so izdelani komadi za izmet. Zato moramo ležaje zamenjati vsakih 10 dni, kar predstavlja zelo velik

ne moreš predvideti. Včasih pride do okvare na nekaterih mestih, katere se ne morejo predvideti iz lastnih izkušenj. Takrat je problem toliko večji, podaljša se čas popravila, znano pa je, kako zelo drage so strojne ure.«

Vprašanje: »Kje dobite rezervne dele, ki jih pri popravilu vgrajujete?«

Odgovor: »Rezervne dele izdelujem sam, ko mi to čas dovoljuje. Če gre za bolj komplicirane dele, za katere se za izdelovanje porabi daljši čas, jih naročim v orodjarni, s tem, da naročen del popreje narišem. Kot sem že povedal, pa imamo ležaje vedno na zalogi, ker so to deli, ki se najpogosteje obrabljajo.«

Vprašanje: »Menite, da bi se dalo karkoli na strojih izboljšati ali popraviti?«

Odgovor: »O tem veliko razmišljam. Vrteči deli na avtomatih so zelo obremenjeni. Drsne ležaje bi se dalo zamenjati z igličastimi. Centriranje takega orodja je natančnejše, življenjska doba pa mnogo daljša. Za primer naj navedem, da sem na en stroj montiral igličasti ležaj, ki teče že 15 mesecev in bo vzdržal še nekaj časa, medtem ko vzdrži drsni ležaj iz bele kovine, kot sem že omenil, le 10 dni. Mislim, da bi vgraditev igličastih ležajev tudi na ostale stroje prinesla velike prihranke.

Prav tako so se na vseh navigacijskih vretenih že po krajšem obratovanju obrabili mazniki. Tudi to napako sem odpravil s svojo domisljico.

Mislim, da se dajo marsikateri nevarnosti s pravilno rešitvijo odpraviti in ker je to moja naloga, bom to poslušal tudi v bodoče.

Vprašanje: »Imate kakšne posebne želje?«

Odgovor: »Posebnih želja nimam, z delom sem zadovoljen in mislim, da bom marsikakšne probleme tudi v naprej zadovoljivo rešil.«

Štefan Kranjec

Intervju brez meglenk

V času, ko je ljubljanska megla tako gosta, da imajo avtomobilisti svoja vozila samo še za dekoracijo garaže ali kot pripomoček za proizvajanje raznovrstnih kletvic na cesti, mi je šnila v glavo ideja, da naredim kratek intervju.

Brez avtomobila sem se odpravil v pisarno splošne službe ter enemu izmed soferjev tov. Vidmarju zastavil nekaj vprašanj:

Vprašanje: »Koliko časa ste že pri nas v podjetju?«

Odgovor: »V Elmi sem se zaposlil v jeseni leta 1959, torej pred petnajstimi leti kot prevoznik v splošnem oddelku. Tu sem vozil 8 let tovornjak ter osebni avtomobil Fiat 1400, ki smo ga imeli takrat v podjetju. Potem sem postal sofer tovarniškega avtobusa, poleg tega pa še kombija-furgona. Ta dva vozim tudi sedaj.«

Vprašanje: »Mi lahko nekoliko podrobneje opišete svoj delovni dan?«

Odgovor: »Pozimi vstajam ob 4.45 uri ter pripravim vozilo (avtobus) za vožnjo. Ker so noči pozimi zelo hladne, je treba vozilo segreti, predno se odpravim na krožno vožnjo. Poleti lahko spanje podaljšam za celih 15 minut. Ob 6. uri pripeljem delavce v podjetje, potem pa naredim majhno spremembo. Iz toplega avtobusa se preselim v hladen kombi ter nadaljujem z vožnjo po potrebi. Nekaj minut pred 14. uro naredim spet zamenjavo, ko moram z avtobusom odpeljati delavce. Povem naj, da naredim dnevno povprečno 50 km z avtobusom ter 100 do 150 km s kombijem. Res, da so to po večini krajše mestne vožnje, vendar so mestne vožnje v današnjem času zelo utrudljive. Večkrat grem tudi na daljšo vožnjo: Zagreb, Koper ali Maribor. Prej, ko sem vozil tovornjak, je bila moja postaja vožnja v Lendavo. Daljših voženj do sedaj nisem imel.«

Vprašanje: »S kakšnimi problemi se pri opravljanju svojega poklica pogosto srečujete?«

Odgovor: »Kot pri vsakem delu se tudi tukaj pojavljajo določene nevarnosti. Kot voznik sem poleti in pozimi izpostavljen precejšnjim temperaturnim spremembam. Vozilo se poleti na soncu zelo segreje in ko človek med vožnjo odpre okno, si pri pogostih vožnjah kaj hitro nakoplje prehlad, če ne še kaj hujšega. Pozimi pa je ravno obratno. Zjutraj je motor zelo hladen, tako da ga je težko vzgati in predno se segreje tudi kabina, poteče precej časa. Take temperaturne razlike so med največjimi problemi slehernega poklicnega voznika. Da je ta problem še hujši, so današnji avtomobili izdelani tako, da piha z vseh strani. Mislim, da bi pri takšnih cenah avtomobilom lahko zamahili nepotrebne odprtine.«

Vprašanje: »Ali ste v teh 15 letih vožnje doživeli kakšen karambol?«

Odgovor: »Nekoliko večja nesreča se mi je pripetila v prvem letu službovanja, ko sem z osebnim avtomobilom Fiat 1400 zletel s poledenela ceste v jarek ter se prevrnil na streho. K sreči je

bilo poškodovano samo vozilo, vsi trije prestrašeni potniki pa smo jo odnesli brez poškodb. Drugih večjih nevarnosti nisem imel.«

Vprašanje: »Vzdržujete avtomobile sami?«

Odgovor: »Vozilo, s katerim upravljam, vsekakor tudi sam vzdržujem. Do določene meje, se razume. Obe vozili moram redno mazati, menjati olje, sproti odpravljati okvare, ki se lahko odpravijo brez servisa. Manjši avto perem in čistim sam, avtobus pa bolj redko. Kombi je čez noč v tovarniški garaži, avtobus pa garažiram doma. S tem prihranim vsak dan 24 kilometrov. V lastni režiji sem uredil prostor za garažiranje avtobusa.«

Vprašanje: »Ali ste zadovoljni s poklicem in osebnim dohodkom?«

Odgovor: »Mislim, da je osebni dohodek primeren, tako da sem sam z njim zadovoljen, res pa je, da imam zelo malo prostega časa. Večkrat je potrebno



Tovariš Vidmar in njegov »konjiček«

žrtvovati kakšno prsto soboto ali nedeljo, kar je za človeka z družino težko. Vendar se temu po 500.000 prevoženih kilometrih navadiš.«

Vprašanje: »Kakšne želje imate po tolikih letih službovanja?«

Odgovor: »Morda zveni čudno, vendar si vsi soferji želimo čim manj prepiha v avtomobilih, veselimo se vsakega dobrega, novega avtomobila, čim manj megle na cesti ter čim več dobrih voznikov. Sam pa bi si želel, da se mi za večletno garažiranje prizna vsaj skromna nagrada.«

Predno zaključim svoj razgovor, želim tovarišu Vidmarju in vsem našim voznikom srečno in varno vožnjo, da se bodo naši delavci tudi v bodoče varno vozili na delo in z dela domov.

Štefan Kranjec

OBVESTILO

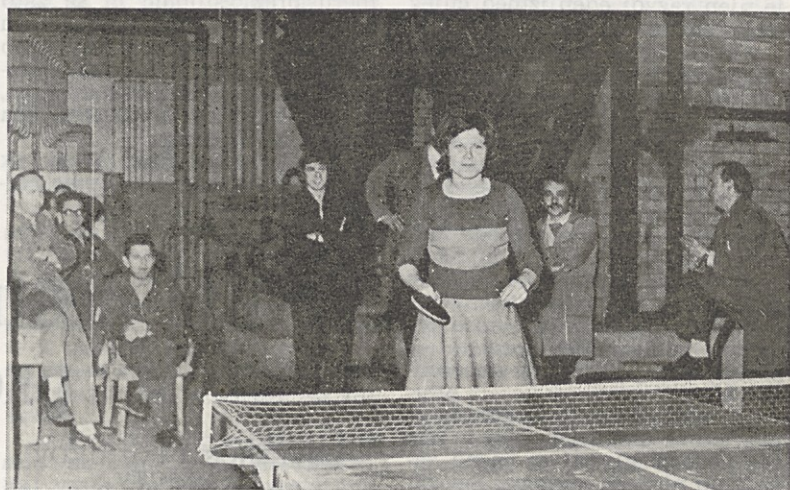
Letos bo Dedek Mrz obdaril naše otroke v ljubljanski Operi 29. decembra 1974, ob 10. uri. Program predvideva igrice »Rdeča kapica« in obdaritev otrok. Starši! Pripeljite svoje otroke v čim večjem številu!

K O S

Za konec leta še občinsko prvenstvo v namiznem tenisu in prvi nastop naše ženske ekipe



Ženska in moška ekipa Elme



Naš rekreativni center-kurilnica

V letošnjem letu smo se udeležili vseh tekmovalj v namiznem tenisu, ki jih je priredila Telesnokulturna zveza Ljubljane. Kljub slabim pogojem za treniranje smo dosegli vidne uspehe. Uspehi so plod ljubezni do tega športa ter teamsko — kolektivno delo.

Ko sem prišel v Elmo leta 1972, sem naletel na dobro razporejene tovariše Mihelja, Kavčiča in Domitroviča. Prišli smo redno igrati med malico v prostoru pred ženskimi garderobami. Kmalu so se pokazali prvi uspehi. V mesecu januarju smo osvojili prvo mesto v TRIM ligi Ljubljane med 16. ekipami. Kasneje smo premagali ekipo iz Ponikev in Lendave. V dvobojih do sedaj še nismo doživeli poraza. Ko pa smo morali umakniti namiznoteniško mizo, ker so na tisti prostor postavili montažne pisarne, je življenje v elmovski reprezentanci začelo umirati. Treningi so postali redki in s tem so tudi uspehi izostali. Prostor v kurilnici ni primeren za resne treninge. Mislim, da naši vodilni tovariši, ki načrtujejo razvoj in razširitev tovarne, vse premalo mislijo, kako bi poskrbeli za rekreacijo delavcev. Kolektivna rekreacija zbližuje ljudi in jim krepi voljo do dela v samem delovnem kolektivu. Navsezadnje je zelo lep občutek, ki ga imaš, ko se po delu ponovno vrneš v tovarno, kjer boš na tekmovalju skušal doseči za svoj kolektiv čimvečji uspeh.

Če bi imeli naši delavci več možnosti za športno sodelovanje, bi se tudi sami odnosi v kolektivu izboljšali. Rešitev tega problema vidim v izgradnji prostora-objekta, kjer bi se športniki shajali in kjer bi bila vitrina z odličji o športnih uspehih. Tako pa imamo pokale in diplome raztresene po delovnih mestih, kjer jih vidi le malo ljudi. Zunanji gosti pa dobijo občutek, da pri nas športno in družabno življenje počiva.

Prepričan sem, da bi mladinci in ljubitelji športa s prostovoljnim delom radi pomagali pri izgradnji takega objekta.

Mladinci smo že pomagali s svojim udarniškim delom pri ureditvi počitniškega doma v Bašaniji. To dokazuje našo pripravljenost za tovrstne akcije.

Sedaj pa še poročilo o zadnjem nastopu namiznoteniških ekip Elme v tem letu. V petek 6. 12. 1974 je bilo v prostorih osnovne šole dr. Vita Kraigerja za Bežigradom občinsko prvenstvo. Tokrat je nastopila prvič tudi ženska ekipa Elme. Kljub temu, da so na tekmovalje odšla dekleta brez pravega treninga, so bila trd oreh za ekipo Slovenija cest, čeprav rezultat 3:0 za nasprotnice tega ne pove. Za barve Elme so se borile Mi-

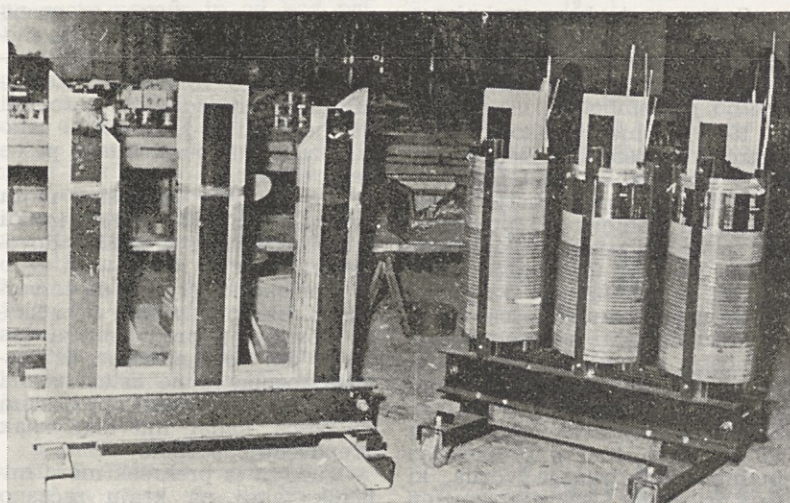
helič Jožica, Muhič Olga in Starič Jožica. S tem pa tekmovalje za naše športnice še ni bilo končano. Danes, ko to pišem, še ne vem, kako se bo končal njihov finalni nastop v sredo, 11. 12. 1974, kjer se bodo pomerile z istim nasprotnikom. Od vseh prijavljenih ženskih ekip sta se tekmovalja udeležile samo ekipi Slovenija cest in Elme. Zato kljub porazu ponovno srečanje v finalu.

Moška ekipa se ne more po-

hvaliti s finalnim nastopom. V drugem kolu smo izgubili z ekipo Slovenija cest s tesnim rezultatom 5:4. V prvem kolu smo premagali službo občine Bežigrad s 5:0. V naši ekipi moram posebno pohvaliti Kavčič Franca, ki je zelo napredoval v kvaliteti igranja in nam že večkrat prinesel nujno potrebne točke.

Svojim soigralcem in novi ženski ekipi želim v letu 1975 veliko športnih uspehov.

Branko Weithauser



Nedokončana proizvodnja v prodajni vrednosti 270.000 din že dobra dva meseca čaka na obljubljeni baker. V tem primeru gre za goli baker in se bojimo, da niso skupaj z njim oksidirali tudi nekdanji dobri kontakti naše nabavne službe

LJUBLJANSKI RAZGLEDI '74



Kratek stik

— V času ciprske krize starši novorojenim otrokom dajejo imena kot so Vojna, Mir in podobno, pač v smislu, kako si tolmačijo trenutno politično stanje na Cipru. Za sedaj je to še v redu, nerodno pa bo, ko se stanje normalizira. Takrat bomo lahko v dnevnem časopisju zasledili novice podobne vsebine: Poročila sta se Vojna in Mir. Kljub obojestranski ljubezni sta imela tudi enake nazore in poglede na svet. Z veseljem pričakujeta nov naraščaj, ki mu bo pa verjetno ime PREMIRJE.

— Tista stara modrost, da obлека naredi človeka, še vedno drži. Prvi vtis, ki si ga stranka ali gost ustvari o nas kot tovarni, je zelo pomemben. Prav zato se sprašujem, kaj mislijo poslovni partnerji in priložnostni obiskovalci o Elmi kot sodobni tovarni gospodinjstskih aparatov in elektro materiala, če pa imamo glavni vhod v tovarno na tehnični ravni naših pradedov. Mislim, da bi se glavna nihajna vrata lahko brez večjih investicij dala zamenjati z dviznimi zapornicami, ki bi se odpirale s pritiskom na gumb iz vratarnice. S tem bi hkrati tudi razbremenili vratarstvo službo, ki ni lahka, če pomislimo, da je treba v vsakem vremenu šestkrat zapuščati zakurjen prostor in vsaki stranki posebej odpirati vhodna vrata.

— Bil je tako zaveden karierist, da si je tudi jopico dal plesti iz samih levih zank, podkupnino pa je najraje sprejemal z desnico.

— Tudi delavci z nižjimi osebnimi dohodki jedo meso. Prek svojih predstavnikov.

Pes Civil

KULTURNO ŽIVLJENJE V ELMI

Kultura daje človeku sposobnost kritičnega presojanja, zato je njen razvoj eden izmed ciljev socialistične revolucije.

Organizacija kulturnega življenja zajema celoten kompleks o kulturi delavca in nima samo prireditven značaj.

Povsem zgrešeno je, če se sodi kulturo ljudi po udeležbi na prireditvah, saj so možni predvsem interesi, odnos do ljudi in tudi do samega sebe. Pod besedo kultura razumemo svobodo; biti svoboden za kulturo pa je prav za današnji čas zelo pomembno.

Seveda predstavlja tako osvobajanje dolgotrajen proces — proces med politično in ekonomsko sfero.

V naši delovni organizaciji posvečamo kulturi iz leta v leto več pozornosti, saj se jasno zavedamo njenega pomena. Seveda pa kljub temu ne moremo zadovoljiti vseh želja in potreb.

Predvsem smo še vedno omejeni na določena sredstva.

Vloga organizatorja kulturnega življenja ni vedno lahka. Pri nas smo še vedno enostranski — predvsem pasivni udeleženci na kulturnih prireditvah. Večina težimo le k ogledu kulturnih predstav, bolj malo pa smo zainteresirani za aktivno sodelovanje v kulturnem življenju.

Prepričani smo, da je med nami nekaj pevcev, posameznikov, ki se radi ukvarjajo s slikanjem, recitacijami, igranjem ipd., vendar so za nas še povsem neznani.

Doslej jim še nismo omogočili, da bi pokazali svoje sposobnosti, še manj pa, da bi jih stimulirali in usmerjali v njihovi težnjah. Občasno sicer angažiramo posamezne recitatorje, ki sodelujejo pri tovarniških proslavah, vendar pri tem ne gre za usmerjeno in načrtno stimuliranje.

Seveda ne bi bilo prav, da bi se samo grajali, saj smo z nakupom oblek folklorni skupini iz Lendave omogočili nemoteno delo.

Mislim, da so taka prizadevanja vredna pohvale in bi bilo potrebno tudi v bodoče podobne skupine podpirati pri svojem delu.

Sicer pa smo v letu 1974 namenili za ogled kulturnih prireditev 40.000 din. Iz teh sredstev smo za prireditve, ki jih organizira »Festival«, namenili 20.300 din, za predstave v Mestnem gledališču 6.000 din, za Opero in Dramo pa 10.000 din.

Iz zgoraj navedenih podatkov je opaziti, da smo največ sredstev namenili za ogled predstav, ki jih organizira »Festival«, saj je prav zanje, zlasti pa v poletnem času (folklorne, pevske skupine) največ zanimanja.

Rada bi opozorila tudi na težave pri razdeljevanju vstopnic. Mnogokrat se namreč zgodi, da dobimo le deset ali dvajset vstopnic, medtem ko je interesentov vsaj petdeset. Seveda nastopijo pripombe, češ da dobivajo vstopnice samo oni isti.

Vstopnice delimo običajno na dva načina, in sicer v primeru, da pričakujemo veliko več interesentov, kot pa je vstopnic, obvestimo evidencičarke v proizvodnji ali orodjarni, ki potem zberejo interese; če pa imamo na razpolago več vstopnic, pa obvestimo člane kolektiva o predstavi po zvočniku in jih interesi lahko osebno dvignejo.

Seveda se kaj rado zgodi, da ostanejo nekateri tudi v tem primeru brez vstopnic in se zato čutijo prikrajšani. Povsem jih razumemo, vendar se moramo hkrati zavedati, da so za kulturo že vnaprej določena sredstva, ki jih moramo skozi vsa leta enakopravno črpati.

Nikakor ne trdimo, da je tak način razdeljevanja vstopnic naj-

boljši, vendar smatramo, da bodo tisti, ki vstopnic ne bi dobili, tudi v primeru, da bi jih razdeljevali na drug način, še vedno prizadeti.

Po drugi strani pa ugotavljamo, da nam dostikrat abonentske vstopnice ostanejo, ker pač ni interesentov, ali pa jih člani kolektiva sicer vzamejo, ne da bi si predstavo sploh ogledali.

Smatramo, da je tak odnos neprimeren predvsem do ostalih sodelavcev, ki bi predstavo radi videli.

S člankom sem hotela opozoriti na vlogo, ki jo ima kultura v Elmi ter na nekatere težave in omejitve, na katere sem naletela pri organizaciji kulturnega življenja.

Boža Pivk

Novi cestnoprometni predpisi in prometna varnost

OBVEZNOSTI VOZNIKOV DO PEŠCEV

Dva predhodna prispevka smo namenili v pouk pešcem v prometu. To je bila poglavitna tematika, ki je posebno posvečena pešcem, da se bodo lahko izognili neprijetnostim in nevarnostim v cestnem prometu.

Ker pa je tudi čista »prometna« resnica, da niso vsega krivi le pešci, smo današnji sestavek namenili voznikom, seveda tistim, ki preganjajo pešce na njihovih skromnih površinah in v situacijah, kjer jim pripada prednostna pravica. Danes torej:

OBVEZNOSTI VOZNIKOV DO PEŠCEV

S tem sestavkom prehajamo tako na drugo kategorijo udeležencev v cestnem prometu, h katerim imajo pešci marsikatero tehtno pripombo.

Novi prometni zakon nalaga voznikom precejšnje odgovornosti v pogledu varnosti pešcev v prometu. Na prvem mestu je določba, ki zahteva od voznikov, da so dolžni paziti na pešce, ki so na vozišču ali stopijo nanj, ko pa se približujejo zaznamovanemu prehodu za pešce, morajo vozniki voziti s posebno previdnostjo in s tolikšno hitrostjo, da lahko ustavijo vozilo pred prehodom, če je to potrebno. Zavarovanje pešcev na prehodu je povečano tudi s prepovedjo prehitavanja drugega vozila, ki se približuje zaznamovanemu prehodu za pešce ali vozi čez tak prehod, ali stoji, da pušča mimo pešce na takem prehodu. Na zaznamovanih prehodih, kjer je promet urejen s prometnimi

znaki ali promet ureja miličnik, mora voznik svoje vozilo ustaviti pred prehodom, če ima smer prehoda zaprto. Če pa mu je smer odprta, pa ne sme ovirati pešcev, ki so že stopili nanj. Posebno previdno morajo vozniki voziti, ko v križišču spreminjajo smer vožnje v desno ali levo, ker tedaj prečkajo prehod, na katerem imajo pešci prednost, zato morajo paziti nanje, ko gredo le-ti čez prehod ali stopajo nanj. Enako mora ravnati voznik, ki spreminja smer na križišču, tudi če prehodi niso označeni.

KAZNI:

Z denarno kaznijo od 200 do 1.000 din ali z zaporom do dveh mesecev in z odvzemanjem voziškega dovoljenja od 3 do 12 mesecev se kaznuje voznik, ki prehitava drugo vozilo pred zaznamovanim prehodom za pešce ali na njem, ali se je to vozilo ustavilo zato, da pusti mimo pešce na prehodu.

Zaradi tega prekrška mora miličnik takoj na mestu vozniku začasno odvzeti voziško dovoljenje.

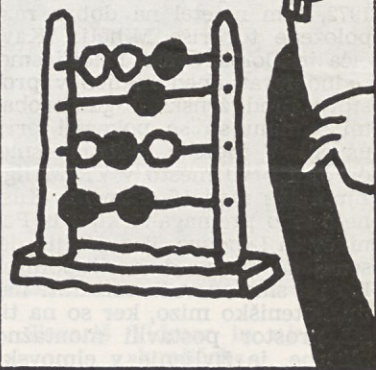
Z enako kaznijo, le da je varnostni ukrep odvzema voziškega dovoljenja predviden za čas od 30 dni do 6 mesecev, se kaznuje voznik, ki ne ustavi vozila pred zaznamovanim prehodom za pešce, kadar mu dani znak prepoveduje prehod.

Tudi za ta prekršek mora miličnik takoj na kraju začasno odvzeti voziško dovoljenje.

Z denarno kaznijo 50 din takoj na mestu se kaznuje voznik, ki mu je dovoljena vožnja čez zaznamovani prehod in ovira

Računalniki prepočasi v proizvodnjo

NAM ŠE STARI NAČIN NEGRE PREVEČ OD ROK



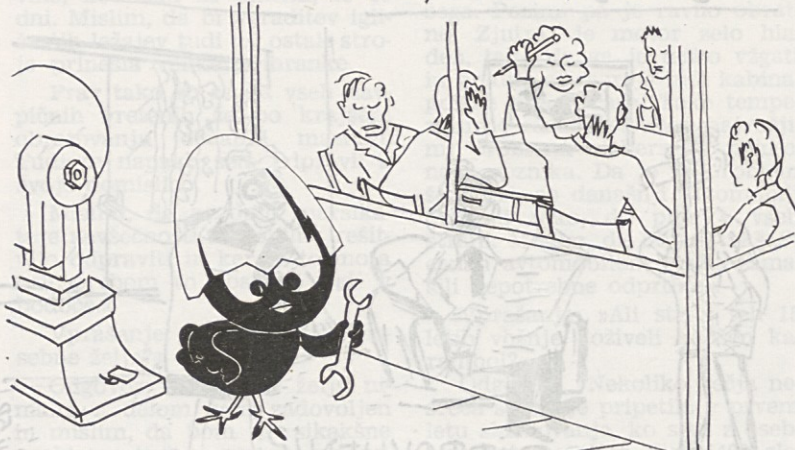
pešce, ki so že stopili na prehod.

Z enako kaznijo se kaznuje voznik, ki v križišču spremeni smer na bočno cesto in ne pusti neovirano naprej pešcev, ki gredo po tem prehodu, kot tudi voznik, ki se prehodu približuje z zadosti zmerno hitrostjo, tako da spravlja v nevarnost pešce na prehodu.

Če pa je bila s prekrškom (zadnji dve točki) povzročena neposredna nevarnost za pešca ali prometna nesreča, se voznik kaznuje z denarno kaznijo od 100 do 500 din in z zaporom do 30 dni.

Boža Pivk

Sastanki soja konference



Oh, ko bi pa na! To je krivica!!

RAZPIS

Razpisujemo natečaj za obliko naslova našega časopisa STIK.

Osnutke in ideje sprejema uredniški odbor.

Najboljši osnutek bo nagrajen.

Prosimo za sodelovanje.

Uredniški odbor STIK-a

Laž in njen mož Prilažič

Kakor je vsem znano, sta se Laž in njen mož Prilažič vzela in imela mnogo otrok.

Otroci so zrasli in veliko jih je študiralo, skoraj vsi so imeli v času študija štipendijo, nekaj zaradi potrebe po kadrih, še več pa za to, ker so povsod rabili kakšnega lažnega potomca.

Raztepli so se ti otroci po svetu. Laž in Prilažič pa sta se nekoliko postarala, čeprav sta bila še vedno precej krepka.

Pa je rekla nekega dne Laž možu: »Veš kaj, ljubi mož, stopiva malo po svetu, da vidiva, če je svet še tako neumen kot je bil, ko sva bila mlajša.«

»Prav,« je dejal Prilažič, »pa pojdiva.«

Prišla sta do prve gostilne in Laž je vstopila. Notri so sedeli upokojenci in pili konjak. Tudi Laž je naročila nekaj krepkega. »Botra, kaj je novega po svetu,« so jo vprašali.

»Kaj bo novega? Nič ne vem,« je rekla Laž. »Ja, le to sem slišala, da imajo delavci v nekem podjetju, menda ELMI, tako visoke plače, da vsi padejo pod obdavčitev.«

»Lažeš, baba!« so zavpili. »Kje je še kdo videl, da imajo pri nas delavci visok standard. Nam že ne boš lagala in tvezila laži.« Prijeli so jo in jo vrgli ven.

Čez nekaj časa je stopil v gostilno Prilažič, potem, ko mu je Laž povedala, kako se ji je novica obnesla. Naročil je kozareček, da si pogreje kri.

»Boter,« so vprašali upokojenci, »vidi se ti, da nisi od tu: kaj je novega po svetu?« »Prav nič ne vem,« je dejal Prilažič, »le okrog dvesto dragih limuzin sem videl parkiranih pred nekim podjetjem. Čisto novi avtomobili, zdi se mi, da je bilo ravno pred Elmo. Najbrž je obiskala podjetje kakšna potujoča popevkarska karavana.«

»Kakšna karavana neki, delavci v Elmi so kar čez noč dvignili plače,« so dejali upokojenci. »Nič novega nam nisi povedal.« Seveda je Prilažič hotel to zanikati, vendar so upokojenci opravili svoj posel, predno jih je uspel prepričati.

Zunaj se je Prilažič pobiral, Laž ga je pobrala in odpotovala sta naprej.

Prišla sta pred bife pod občino. Laž je vstopila. Notri so sedeli občinski uslužbenci in pili kavo in brizganec, nekateri že malicali, čeprav še ni bila ura niti deset.

Laž si je naročila kavo in sendvič ter se umaknila v kot, a so jo občinski možje kaj hitro opazili, čeprav se je nekoliko postarala.

»Hej, mati, kaj je novega v sosednji občini, saj nisi od tukaj?« »Ih, kaj naj bo novega. Prav nič. Le to sem videla, da je kakih tristo ljudi kar drlo v dvorano krajevne skupnosti v Črnučah in nekakšni plakati o zboru volilcev so viseli zunaj.«

»Ha, ha, ha,« so se smejali občinski možje.

»Tristo ljudi na zboru volilcev? Ženska, si neumna ali kaj? Naša krajevna skupnost je vsaj trikrat večja od črnuške, pa jih pride po deset, če pa jih pride dvajset, je že pravi čudež.« Zenske sicer niso vrgli ven, ker se nasilje občinskim možem ne spodobi. Trije ali štirje so jo politično prepričali, naj se po najkrajšem postopku pobere.

Laž se je pobrala, kmalu za tem pa je v bife vstopil Prilažič. Ko je naročeval brizganec, je zaskočil za sabo: »Hej, oče, kaj je po svetu novega in od kod prihajate?«

»Prihajam od daleč, nič novega se ni zgodilo, le med potjo sem v Črnučah videl malce čuden dogodek. Videl sem, kako so se v prostorih krajevne skupnosti vdrla tla. Najbrž je bilo v dvorani spravljenega preveč krompirja, pa tla niso vzdržala. Saj je letos krompirja povsod dovolj, tako da kmetje nimajo kam z njim. Prav do kleti se je vdrla, najbrž je bilo slabo zgrajeno.«

»Nič ni bilo slabo zgrajeno, le zbor volilcev je bil. Na ta zbor je prišlo tristo volilcev in tla niso vzdržala.«

»Ljudje občinski, nikar!« je vzdihnil Prilažič, »poznate razmere in veste, da jih na zbor

volilcev pride največ dvajset in še to samo takrat, ko je zbor dobro pripravljen. Saj vam je to znano, mar ne?«

»Zbor volilcev je bil, pa pika!« so rekli občinski možje. »Tristo ljudi je prišlo na zbor, zato se je vdrla. Sploh pa nam nisi povedal nič novega.«

Prilažič se je posmihal, zato so ga prepričali, naj se odstrani, da mu ne bi bilo treba plačevati zdravljenja.

Zunaj sta se Laž in Prilažič prijela za roke in odšla naprej. Pravzaprav sta že po nekaj metrih prišla do nove, pravkar zgrajene restavracije. Laž si ni mogla kaj, da ne bi potešila svoje žeje ter odpočila svojih kratkih nog. Notri so sedeli ugledni gostje in pili iz buteljke. Tudi Laž si je naročila buteljko.

»Kako kaj, tovarišica? Od kod prihajaš in kaj je novega po svetu?«

»Oh, nič kaj posebnega. Bila sem na zavodu za urbanizem. Saj veste, opravki... zazidljivo, nezazidljivo in podobni problemi. Sem pa kar pozelenela, ko sem videla najnovejši načrt, ki ga mislijo prav sedaj realizirati. Nova velika osnovna šola v Črnučah, v Spodnjih Črnučah nov prostoren vrtec, samopostrežna trgovina in samopostrežna restavracija, poleg tega pa ureditev okolice, taka, kot si jo lahko predstavljamo v letu 2000.«

»Ha, ha,« so se smejali gostje, »ta je pa lepa. To še dvajset let ne bo res, razen če uvedemo še kakšen samoprispevek. Saj vendar vsi vemo, da nam pri-

manjkuje denarja; kaj takega nam že ne boš tvezila.«

Laž je bila užaljena, ker ji niso verjeli. Pustila je na pol prazno buteljko in odšla.

Za njo je vstopil Prilažič in radovednim gostom postregel z novico: »Videl sem polno strojev in petdeset tovarnjakov, ki so vozili delavce.«

»Kam pa so jih peljali?«

»Proti Ježici in še naprej čez Savo. Verjetno bodo asfaltno bazo v Črnučah okrepili z delovno silo in stroji.«

»Kakšno asfaltno bazo neki; novo šolo, vrtec, trgovino ter samopostrežno restavracijo bodo gradili. Vse to že vemo, nič novega nam nisi povedal.«

Pa je rekel Prilažič, da tega ne verjame, da je vendar vse premalo sredstev, da so Črnuče take kot so, zaenkrat dovolj razvite.

Pa so rekli možje, da oni to že bolje vedo in mu pametno svetovali, da je čas, da se s svojimi lažmi pobere.

Zunaj sta se Laž in Prilažič dobila. Šla sta na Rašico, celo na razgledni stolp sta se povzpela, se ozrla naokrog, vse tja do konca Ljubljanskega barja ter vzdihnila: »Takšen je pač svet, ljudje so še vedno taki kot nekoč. Lažem še vedno ne verjamejo.«

S svojimi lažmi bova morala nehati, tudi stara sva že, namesto naju pa lahko lažejo najini otroci, ki so že dovolj stari in tudi študirani.«

Štefan Kranjec



Misli, da me bo ugnal z ... pa me tudi s tem ne bo



Usoda revolucionarja

Na kmetiji je življenje potekalo v najlepšem redu. Krave in koze so dajale mleko, konj je oral na polju, kokoši se nesle jajca, vsaka žival se je z vsemi močmi vključila v delitev dela. Kmet je bil nadvse zadovoljen, vse je šlo kot po maslu.

Nekega dne pa je ena izmed kokoši jasno in glasno izjavila, da ne namerava več nesti jajc. Vse živali so se zbrale okoli te kokoši in jo zvedavo motrile.

»Pa menda ne boš rekla, da te že mena daje?« so se usajale gosi.

»Kje pa, saj sem še mlada,« je dejala kokoš, »toda ne prenesem misli, da kmet moja jajca prodaja v mestu, namesto da bi se iz njih valili piščanci. Je mar to kakšna pravica? Naj celo življenje nesem jajca samo za tržišče?«

»Kaj pa moja tri teleta, ki so nesrečno končala v klavnici! Kdo je pa mene kaj vprašal?« se je zadržla krava Čika.

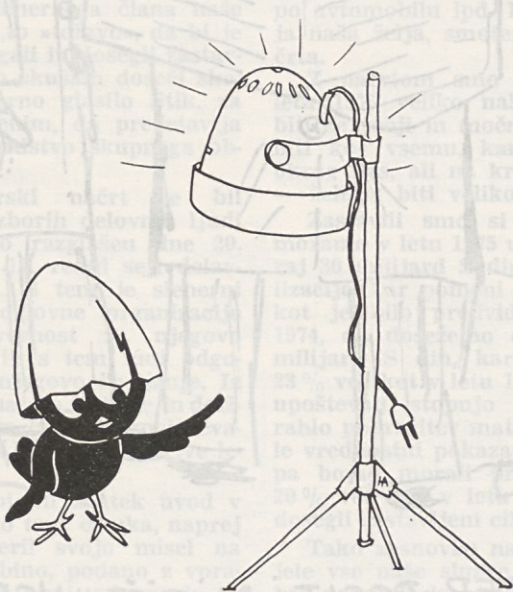
»Pa moja mamica!« se je zadržal eden izmed prašičev.

»Kaj res ne razumete, da je treba za življenje v skupnosti nekaj tudi žrtvovati?« je zameketala koza.

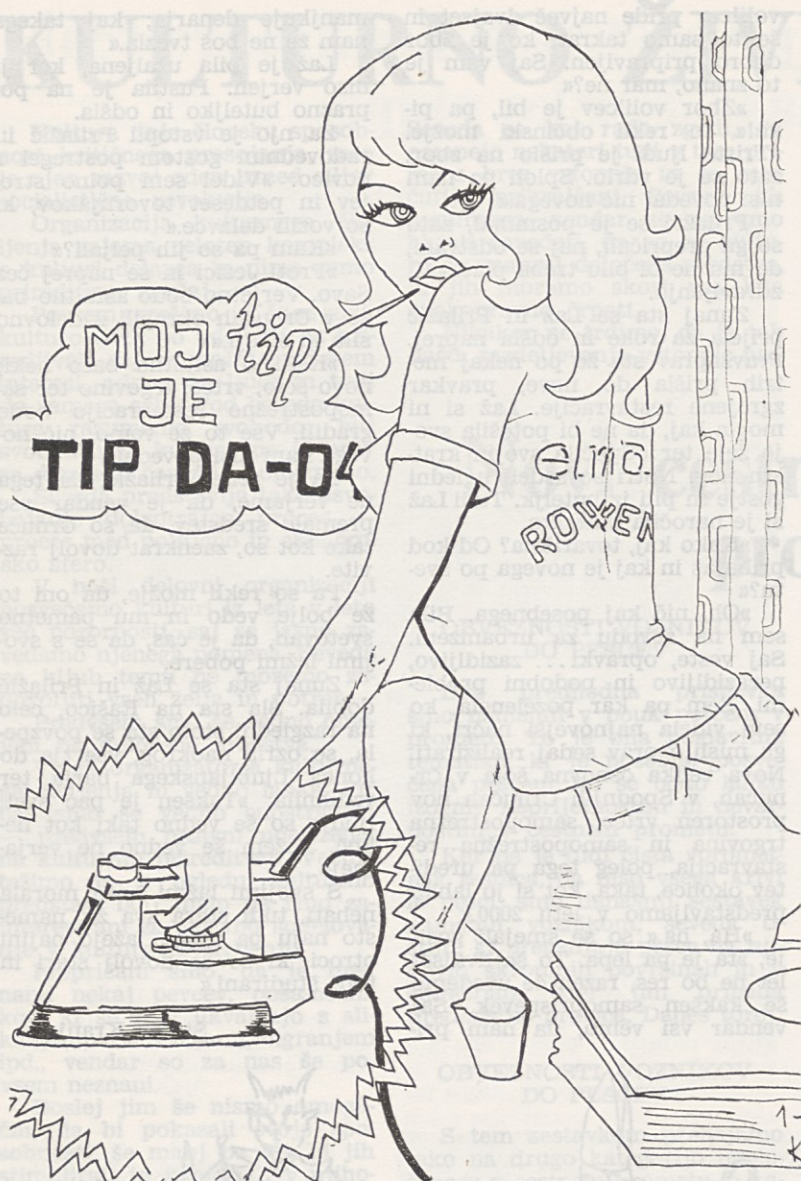
»Kure so sploh neumne,« je dejal konj in dalje prežvekoval svoj oves. Toda kokoš se ni dala ugnati. Kar naprej je še kodakala o nekakšni proizvodnji čveki svobodi, ko pa je od nekeod privlekla še nekaka zbrana dela, je na kmetiji nastala pravcata zmeda. Domače živali sicer niso kaj prida razumele vseh teorij, ki jih je pridigala revolucionarna kokoš, toda spoznale so, da gre za velike reči, ker si je kokoš pred vsakim predavanjem na kljun nasadila naočnike.

Bogve, kaj vse bi se izcimilo iz tega, če kmet nekega lepega dne ne bi opazil, da ena kokoš ne nese več in jo je zato lastnoročno zaklal in vrgel v lonec. Poslej je na kmetiji zopet vladal mir.

Vidite, taka je usoda revolucionarja, ki neha nesti jajca in samo še kokodaka. Pes Civil



Pravijo, da je iz novega orodja pose za zopet norčujajo iz mame. To je krivica - zares



KUPITE

Lepo novoletno darilo boste izbrali, če kupite primeren izdelek
ELMA — ROVENTA

CENIK

GOSPODINJSKI APARATI	TIP	CENA DIN
Quick grill	KG-81	676,00
Cvrtnik (friteza)	KG-01	616,00
Električna rešetka	TO-91	343,00
Avtomatski krušni opekač	TO-12	340,00
Vlažilni likalnik	DA-04	378,00
Avtomatski likalnik »Mojca«	981	189,00
Avtomatski likalnik	990	180,00
Sušilna avba	950	423,00
Kozmetično ogledalo	GK-01	183,00
Čistilnik preprog	930	124,00

Vse navedene izdelke lahko kupite v vhodni kontroli tovarne Elma.

CENE SO NIZJE KOT V TRGOVINI

Franc Kavčič

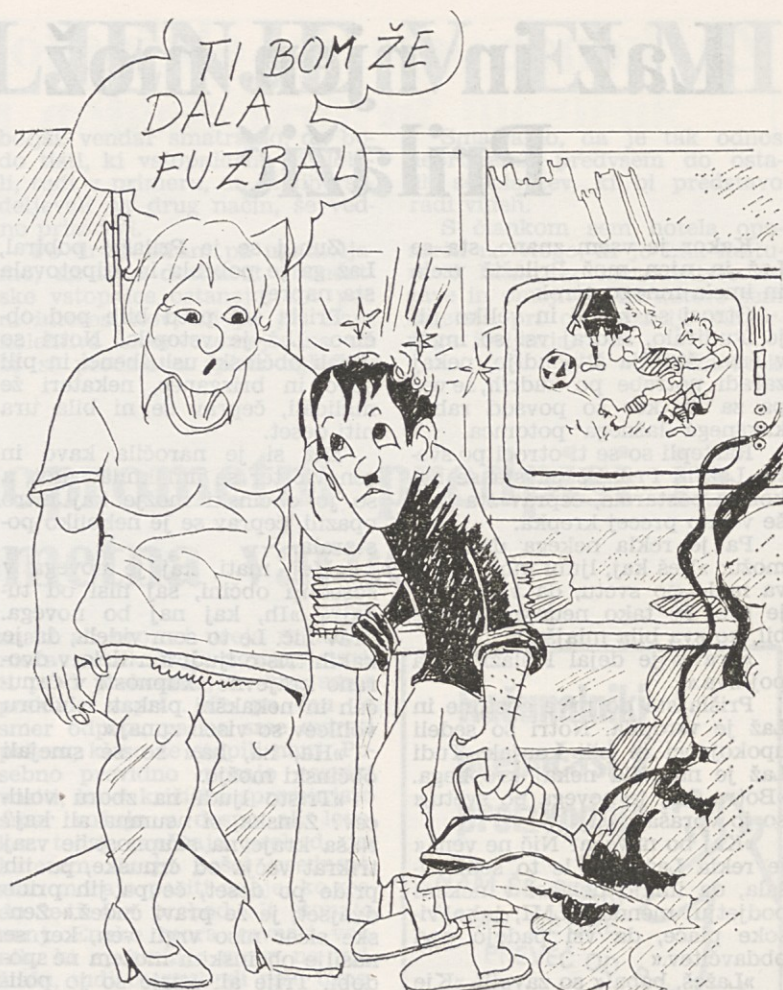
Glasilo STIK izdaja delovna skupnost
ELMA — tovarna gospodinskih aparatov
in elektromateriala Ljubljana — Črnuče
Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat
mesečno.

Odgovorni urednik: Jože TRSAR, ing.

Telefon: 343-271, int. 12

Rokopisov ne vračamo.

Tisk: Tiskarna LJUBLJANA v Ljubljani



Alfi bi se izognil težavam z uporabo avtomatskega likalnika

AKTUELNI RAZGOVORI



MOJSTER, POGLEJ ALI PIŠE V HOROSKOPU
DA NAM BODO ZVIŠALI PLAČE?